

ÇOCUK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SOSYAL HİZMET MODELLERİNDEN YARARLANAN
**GENÇLERİN BAĞIMSIZ HAYATA
HAZIRLANMASINA YÖNELİK
PERSONEL REHBERİ**

www.ailevecalisma.gov.tr

Hazırlayanlar

Editör:

Dr. Selehattin GÜVEN | Çocuk Hizmetleri Genel Müdür V.

Mustafa BİLİR | Bakım Hizmetleri Daire Başkanı

Yayın Hazırlama Grubu

Cansu ÇELİK | Şube Müdürü

Abdurrahman TAŞKAN | AÇSH Uzmanı

Gürkan ÖZKAN | Sosyal Çalışmacı

Dr. Fikret YAMAN | AÇSH Uzman Yrd.

Tasarım ve Dizgi

Ülkü KURT | Grafik Tasarımcı

© 2020 Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek suretiyle kullanılabilir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ;
Söğütözü Mahallesi 2177 Sokak No:10/A Çankaya/ANKARA

Tlf: 0312 705 50 00

www.cocukhizmetleri.ailevecalisma.gov.tr

Rehberi elektronik olarak indirmek için lütfen,
www.ailevecalisma.gov.tr/chgm/sayfalar/bakim-sonrasi-rehberlik-ve-izleme-hizmetleri adresine gidin.

ÖNSÖZ	5
GİRİŞ	6
REHBER KİMLER İÇİN HAZIRLANMIŞTIR	7
TEMEL UNSURLAR	7
YASAL ÇERÇEVE VE MEVZUAT	8
Korunma Kararı/Koruyucu Destekleyici Tedbir Kararlarının Alınması	8
Korunma Kararı/Koruyucu Destekleyici Tedbir Kararlarının Süresi ve Kaldırılması	9
Korunma Kararı Kaldırılan Gençlerin İzlenmesi, Rehberlik ve Destek Sunulması	10
TEMEL KAVRAMLAR	10
İletişim	10
Gençler ile iletişimde dikkat edilecek hususlar	11
Rehberlik	11
Danışmanlık	11
Empati	11
BAĞIMSIZ YAŞAMA HAZIRLAMA VE SOSYAL HİZMET MODELLERİNDEN REŞİT OLARAK AYRILAN GENÇLERE SAĞLANAN DESTEKLER	12
Bağımsız yaşama hazırlık ve bakım sonrası izleme ve değerlendirme hizmetlerinde temel ilkeler	13
Bağımsız yaşama hazırlık ve bakım sonrası izleme ve değerlendirme çalışmalarında dikkat edilecek hususlar	13
Eylem planı hazırlanmasında ele alınacak ve gözden geçirilecek konular	14
BAKIM SONRASI HİZMETLER	14
REHBERLİK, DANIŞMANLIK VE İZLEME HİZMETLERİ	14
Beşeri İlişkilerde Destek ve Rol Model Çalışmaları	17
İSTİHDAM HAKKI	19
Kamu ve Özel Sektörde İstihdam	19
Gençlerin İş Hayatına Uyumuna Yönelik Çalışmalar	21
BARINMA DESTEĞİ	23
SOSYAL VE EKONOMİK DESTEK HİZMETLERİ	23
SIK SORULAN SORULAR	24
DESTEK DÖKÜMAN	27

ÖNSÖZ

Ülkemiz tarih boyunca, en zor zamanlarında dahi, en değerli varlıkları olan çocuklarını hep korumuş, öncelik vermiş ve çocuklara mutlu, güvenli ve aydınlık bir gelecek hazırlanmasına özel bir önem atfetmiştir.

Bu bağlamda, çocuğun korunmasında aile ve devletin yükümlülükleri Anayasamızla güvence altına alınmıştır. Çocukların yetiştirilmesi, eğitimi, sağlığı, ailenin korunması gibi konulara hükümet programlarında da öncelikli olarak yer verilmektedir.

Bakanlığımız ulusal ve uluslararası hükümlerden kaynaklı görev ve yükümlülükleri doğrultusunda, dezavantajlı birey, aile ve gruplar başta olmak üzere toplumun bütün kesimlerine önemli hizmetler sunmaktadır. Bunların başında da en incinebilir durumda bulunan çocuklar gelmektedir. Haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı verilen çocukların korunması, bakımı, bedensel, eğitsel, psiko sosyal gelişimleri ile bir iş veya meslek sahibi edilmeleri ve topluma yararlı kişiler olarak yetişmelerinin sağlanması, toplum içindeki bağımsız hayata hazırlanması ve uyum sürecinde desteklenmesi temel sorumluluğumuzdur.

Bakım hizmeti sunulması sürecinde uzun süre kurum ortamında yaşamını sürdüren gençlerimizin bağımsız hayata hazırlanması ve uyum sürecinde karşılaşılabilecekleri risklere karşı onların güçlendirilmesi için izleme, rehberlik ve destekleme çalışmaları yapılması zorunlu hale gelmektedir.

Bu nedenle, bakım sonrası rehberlik kapsamında çalışmalarımızı yürütürken, siz değerli çalışanlarımızın göstermiş olduğu çabalar, sunduğu hizmetler büyük önem taşımaktadır.

İnsan odaklı hizmet anlayışımız doğrultusunda, dinamik bir yapıda hizmetlerini sürdüren personelimizin desteklenmesi, hizmetlerini daha etkin ve verimli kılınmasına yardımcı olunması amacıyla bu rehber hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Çocuklara yönelik sosyal hizmetler konusunda politika ve stratejiler belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları koordine etmek, belirlenen politika ve stratejileri uygulamak, uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek, geçici ya da sürekli olarak aile ortamından mahrum kalan veya yüksek yararı ailesinin yanında bulunmamaı gerektiren çocuklara, özel bakım ve koruma hizmeti sunma, gündüzlü ve yatılı sosyal hizmet kuruluşları kurmak ve işletmek görevi Bakanlığımız tarafından yürütölmektedir.

Bakanlığımız tarafından korunma ihtiyacı içerisinde olan çocuğun öncelikle ailesi yanında bakımının sağlanması, bunun mümkün olmadığı durumlarda koruyucu aile ve evlat edindirme hizmetinden yararlandırılması, söz konusu hizmet modellerinden yararlandırılmayan çocuklar için son çare olarak kuruluş bakım hizmeti verilmesi politika önceliğı olarak belirlenmiştir.

Bu bağlamda haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı verilen çocukların korunması, bakımı, bedensel, eğitsel, psiko sosyal gelişimleri ile bir iş veya meslek sahibi edilmeleri ve topluma yararlı kişiler olarak yetişmelerinin sağlanması, toplum içinde bağımsız hayata hazırlanması ve uyum sürecinde desteklenmesi temel sorumluluğumuzdur.

Bakım hizmeti sunulması sürecinde uzun süre kurum ortamında yaşamını sürdüren gençlerimizin bağımsız hayata hazırlanması ve bağımsız hayata uyum sürecinde karşılaşılabilecekleri risklere karşı onların güçlendirilmesi için izleme, rehberlik ve destekleme çalışmaları yapılması zorunlu hale gelmektedir.

Bu çalışmalar çocuğun bakımının sağlandığı birimlerimizden başlamakta ve tüm birimlerimizin işbirliğinde Bakım Sonrası Rehberlik Birimlerinde devam etmektedir.

Çocuklarımızın bağımsız hayata hazırlanması ve bağımsız hayata uyum sürecinde desteklenmesi kapsamında yapılacak çalışmaların niteliğı ile çalışmalarda izlenecek yol konusundaki ihtiyacı karşılamak amacıyla bu rehber hazırlanmıştır.

Bakım sonrası gençlere yönelik hizmet sunan personelimizin çalışmak için temel bilgi, tutum ve yetenekleri ile ilgili durumlarının geliştirilmesi, Amaçlanan rehberlik ve psiko-sosyal müdahalenin uygulanması,

Birçok sektörle ve hizmet sunucusuyla eşgüdümlü hizmetin geliştirilmesi, Hizmet sunma kalitesinin kontrol edilmesi.

HEDEF BİLGİ, BECERİ VE YAKLAŞIM BÜTÜNLÜĞÜ SAĞLAMAKTIR.

REHBER KİMLER İÇİN HAZIRLANMIŞTIR?

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürleri

Çocuk Bakım Kuruluşları Müdürleri

Bakım Sonrası Rehberlik ve İzleme Komisyon Üyeleri

Bakım Sonrası Rehberlik ve İzleme Birim Görevlileri

Çocuk Bakım Kuruluşları Meslek Personelleri

Çocuğun Bakımından Sorumlu Bakım Personelleri

TEMEL UNSURLAR

Yasal düzenlemeleri bilmek.

Bakım altındaki ve sosyal hizmet modellerinden reşit olarak ayrılan gençlere sağlanan hakları bilmek.

İletişim, izleme, rehberlik ve destek gibi hizmet sunum kavramlarını anlamak ve uygulamak.

Gençlerin psiko sosyal ve kişilik özelliklerini bilmek.

Gençlerin içerisinde bulunduğu durumu iyi anlamak, empati kurmak ve gençlerin sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak arkadaşça tutum içinde olmak.

Gençlerin yaş ve gelişim evresine göre iletişim kurabilmek.

Yönlendirici ilkeleri anlamak ve vaka yönetiminde uygulayabilmek.

Koordinasyonun unsurlarını anlayabilmek ve uygulamak.

Paydaş kurumların verdiği hizmetleri ve kurumsal potansiyellerini bilmek, önceden etkileşimde bulunmak, işbirliği anlaşmaları ve kılavuzları oluşturmak.

Var olan araçları kullanarak faaliyetleri kontrol ve takip edebilmek.

Çalışanlarımızın çocuk/genç odaklı vaka yönetimini sağlayacak, sevk yollarını, bilgilendirme anlaşmalarını ve bilgi paylaşım protokollerini kullanacak bilgi, yetenek, tutum ve araçlara sahip olmasını sağlamak.

YASAL ÇERÇEVE VE MEVZUAT

Korunma kararı/koruyucu destekleyici tedbir kararları ile ilgili hususlar ve sosyal hizmet modellerinden reşit olarak ayrılan gençlere yönelik hizmetler 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında düzenlenmektedir.

Sosyal hizmet modellerinden reşit olarak ayrılan gençlere yönelik hizmetlerin uygulama usul ve esasları ise 2016/1 sayılı "Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İstihdam Hakkının Kullanımı ve Bakım Sonrası Rehberlik Hizmetleri" Genelgesi ile belirlenmiştir.

Korunma Kararı/Koruyucu Destekleyici Tedbir Kararlarının Alınması

Çocuk ile ilgili koruyucu ve destekleyici tedbir kararları 2828 sayılı ve 5395 sayılı kanun kapsamında Bakanlığımızca talep edilebileceği gibi, çocuğun annesi, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya resen çocuk hâkimi tarafından verilebilmektedir.

2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanuna göre korunma kararı verilmekte iken 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre koruyucu ve destekleyici tedbir kararları danışmanlık, eğitim, sağlık, bakım ve barınma şeklinde olup çocuk hakkında bu tedbirlerden bir veya bir kaçına birlikte hüküm verilebilmektedir. Mahkeme, korunma ihtiyacı olan çocuk hakkında, koruyucu ve destekleyici

tedbir kararının yanında 22.11.2001 tarih 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre velayet, vesayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında da karar verebilmektedir.

Korunma Kararı/Koruyucu Destekleyici Tedbir Kararlarının Süresi ve Kaldırılması

Kararlarının süresi ve kaldırılmasına yönelik iş ve işlemler korunma kararı/koruyucu destekleyici tedbir kararı hangi kanun doğrultusunda verilmiş ise aynı kanun hükümleri kapsamında sürdürülmektedir.

Hâkim; denetim memurları, çocuğun velisi, vasisi, bakım ve gözetimini üstlenen kimselerin, tedbir kararını yerine getiren kişi ve kuruluşun temsilcisi ile Cumhuriyet savcısının talebi üzerine veya resen çocuğa uygulanan tedbirin sonuçlarını inceleyerek **kaldırabilir, süresini uzatabilir veya değiştirebilir.**

Her iki yasal düzenleme de korunma kararı/koruyucu destekleyici tedbir kararlarının uzatılması **rızaya bağlı olabileceği gibi çocuğun yüksek yararı ve görüşü doğrultusunda değerlendirilmelidir.**

2828 Sosyal Hizmetler Kanunu Madde 24 üncü maddesine göre; “Korunma kararı genel olarak çocuk reşit olana kadar devam eder. Ancak bu karar, korunma kararına neden olan şartların ortadan kalkması halinde Kurum yetkililerinin önerisi üzerine mahkemece çocuk reşit olmadan önce kaldırılabilmesi gibi reşit olduktan sonra da çocuğun rızası alınmak şartıyla devamı hususunda karar verilebilir.” 2828 sayılı Kanuna göre reşit olduktan sonra korunma kararının devamı aşağıda belirtilen şartlara bağlıdır:

18 yaşını tamamlamış adan korunmaya ihtiyacı olan çocuklardan ortaöğrenime devam edenlerin 20 yaşına kadar, yükseköğrenime devam edenlerin 25 yaşına kadar korunma kararları uzatılabilir.

Öğrenime devam etmeyen 18 yaşını doldurmuş çocukların bir iş veya meslek sahibi edilerek kendi kendilerine yeterli olabilmelerinin sağlanması amacıyla 20 yaşına kadar korunma kararları uzatılabilir. Bunlardan korunma kararı kalkmış; ancak tek başına yaşamını sürdüremeyecek durumda bulunan kız çocukları, Kurumca himaye olunur.

Bedensel, zihinsel ve ruhsal engellilikleri nedeniyle sürekli bakıma ihtiyacı olan ve çalışmaktan aciz olan çocukların korunma kararı uzatılır.

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 7 nci maddesine göre ise; “Tedbirin uygulanması, on sekiz yaşın doldurulmasıyla kendiliğinden sona erer. Ancak hâkim, eğitim ve öğrenimine devam edebilmesi için ve rızası alınmak suretiyle tedbirin uygulanmasına belli bir süre daha devam edilmesine karar verebilir.”

Korunma kararı/koruyucu destekleyici tedbir kararlarının alınması, süresi ve kaldırılması işlemleri hakkında sağlıklı kararlar verilebilmesi için ikincil mevzuat düzenlemeleri ve talimat yazıları ile tüm kararların komisyon marifeti ile değerlendirilmesi ve alınması sağlanmaktadır.

Korunma Kararı Kaldırılan Gençlerin İzlenmesi, Rehberlik ve Destek Sunulması

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 24 üncü maddesinin ‘c’ bendinde yer alan “Korunma kararı kalkan çocukların Kurumla ilişkilerinin devamı sağlanır. Bu çocuklara gerektiğinde imkânlar ölçüsünde Kurumca yardımcı olunur” hüküm gereğince, Genel Müdürlüğümüz tarafından gençlerimize istemeleri halinde toplum içinde de izleme ve rehberlik hizmeti sunulmaktadır. İhtiyaçlar doğrultusunda barınma, sosyal yardım vb. diğer destek mekanizmalarından yararlandırılmaktadır.

Bu kapsamda yapılan çalışmalar en az bir yıl süreyle ve üçer aylık periyotlar ile gerçekleştirilmektedir.

Her zaman güler yüzlü ve ulaşılabilir olmak.

TEMEL KAVRAMLAR

İletişim

Kişiler arasında haber alışverişi, duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin, akla gelebilecek her türlü biçim ve yolla kişiden kişiye karşılıklı olarak aktarılmasıdır.

Sosyal hizmet modellerinden reşit olarak ayrılan gençler ile iletişim, sürecin doğru yönetilebilmesi için gerekli en önemli aşamalardan birisidir.

Gençler ile iletişimde dikkat edilecek hususlar;

- Mutlaka güvenli görüşme ortamları oluşturulması
- Uygun bir dil ve tarz ile ilk tanışmanın gerçekleştirilmesi
- Ben dili kullanılması
- Sabırlı davranılması
- Yargılayıcı olunmaması
- Eleştirel yaklaşılmaması, genellemelerden kaçınılması,
- Saygılı, ölçülü ve doğal olunması
- Dikkatle dinlenilmesi, özenli davranılması,
- Görüşülen kişinin özelliklerine, duygu ve algı düzeyine uygun sade ve anlaşılır cümleler kullanılması
- Uygun üslup ve ses tonu ile cevap verilmesi
- Motive edici ve geliştirme amaçlı geri bildirim verilmesi

Rehberlik

Bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanıması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için yapılan sistematik ve profesyonel yardım sürecidir. Rehberlik tek bir işlem değildir, belirli basamakları bulunan ve iç içe geçmiş bir dizi etkinlikleri kapsayan bir süreçtir.

Danışmanlık

Bireyin, kendine ve çevresine daha iyi uyum sağlama becerileri kazanmasına yardım için gerçekleştirilen bir oluşumdur. Danışmanlıkta amaç, kişinin kendini ve çevresini daha iyi anlayıp kabul etmesine destek olunması, durumuna uygun seçimler yapabilmesi, daha iyi kararlar verebilmesi ve uyum gösterme becerisinin desteklenmesine yönelik yardımcı olmaktır.

Empati

Karşımızdakinin duygularının yoğunluğunu ve anlatımını algılama, anlama ve onu anladığımızı karşımızdakine anlatma yeteneğidir. Rehberlik ve danışmanlık çalışmalarında hem duyguya hem de içeriğe eklemeler yapabilmektedir.

ALTIN KURAL: Başkalarının Sana Nasıl Davranmasını İstersen, Sen De Öyle Davran.

BAĞIMSIZ YAŞAMA HAZIRLAMA VE SOSYAL HİZMET MODELLERİNDEN REŞİT OLARAK AYRILAN GENÇLERE SAĞLANAN DESTEKLER

Sosyal hizmet modellerinden yararlanan gençlerimizin kuruluş bakımından ayrıldıktan sonra hayatlarını en iyi şekilde sürdürebilmeleri, topluma kısa sürede uyum sağlayabilmeleri için çeşitli destek mekanizmaları hayata geçirilmiştir.

BAĞIMSIZ YAŞAMA HAZIRLIK VE BAKIM SONRASI İZLEME VE DEĞERLENDİRME HİZMETLERİNDE TEMEL İLKELER

Empati

Bireysel ihtiyaçlara göre planlama,

Gençlerin görüşlerinin dikkate alınması,

İşler beklendiği gibi gitmezse ikinci bir şansın sağlanması,

Periyodik değerlendirme, gözden geçirme ve kontrol.

Bağımsız yaşama hazırlık ve bakım sonrası izleme ve değerlendirme çalışmalarında dikkat edilecek hususlar;

a. Çocuğun/gencin;

Sağlığı ve gelişimi, eğitim, öğretim veya istihdam ihtiyaçları, Bağımsız yaşam için gerekli olan pratik ve diğer becerilerdeki düzeyi, Aile üyeleri, ebeveyn sorumluluğu olan herhangi bir kişi ve diğer kişilerden alabileceği destek, Bakım, destek ve konaklama ihtiyaçları ve finansal ihtiyaçları, Gençlerin finansal yetenekleri ve para yönetimi, Makul olarak uygulanabilir görüşlerinin dikkate alınması, Katıldığı ileri düzey eğitim, aldığı sertifika ve belgeler,

b. Mutlaka kişisel danışman/grup sorumlusunun belirlenmesi.

c. Çocuk/gencin görüşlerinin de alınarak "Bireysel Eylem Planı" hazırlanması ve kayıt altına alınması,

d. Eylemlerin hangi kişi ve kurumlar tarafından yapılacağı ve sorumlularının belirlenmesi,

e. Sorumlu makam tarafından ilgililere tebliğ edilmesi,

f. İzleme ve değerlendirme sürecinin en fazla üç aylık periyodlarla yapılması,

g. Tüm çalışmaların kayıt altına alınması,

Eylem planı hazırlanmasında ele alınacak ve gözden geçirilecek konular;

1. Çocuklara ve gençlere sağlanacak iletişim ve kişisel destek düzeyi.
2. Çocuğun veya gencin eğitimi veya eğitimi için detaylı bir plan.
3. Sorumlu makamın, çocuğu veya genç kişiyi, istihdama ya da diğer amaçlı faaliyetlere ya da mesleğe ilişkin olarak nasıl destekleyeceği.
4. Çocuğun veya gencin konaklayacağı konaklama yerlerinin detayları. Önceden gerekli anlaşma ve bağlantıların yapılması, konumu, emniyet durumu, kiracılık durumu ve çocuk/genç için mali taahhütler ve bunların karşılanabilirliği belirlenmelidir. Konaklama ile ilgili hak ve sorumlulukların genç tarafından iyi anlaşılması gerekmektedir.
5. Çocuğun veya gencin uygun aile ve sosyal ilişkileri geliştirip sürdürmesini sağlamak için sağlanacak destek.
6. Çocuk veya genç için bağımsız yaşamak için gerekli olan pratik ve diğer becerileri geliştirmek için bir program.
7. Özellikle konaklama ve bakım ihtiyaçlarını karşılamak için çocuk veya genç kişiye sağlanacak mali destek.
8. Çocuğun veya gencin sağlık ihtiyaçları ve bunların nasıl karşılanacağı.

BAKIM SONRASI HİZMETLER

Gençlerimizin bakım sonrasında hayatlarını en iyi şekilde sürdürebilmeleri için rehberlik, danışma ve izleme hizmetleri, kamu ve özel sektörde istihdamları, iş hayatına uyumları ve çalışma hayatında karşılaşılabilecekleri sorunları gidermeye yönelik çalışmalar, ihtiyaç duyanlara barınma yardımı, sosyo ekonomik destek hizmetleri ile beşeri ilişkilerde destek ve rol model olunması yönünde bakım sonrası rehberlik birimlerinde çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların kapsamına değinmekte fayda görülmektedir.

REHBERLİK, DANIŞMANLIK VE İZLEME HİZMETLERİ

Sosyal hizmet modellerinden yararlanmakta olup reşit olarak ayrılmasına kısa bir süre kalmış çocuklarımızın bakım sonrası bağımsız hayata hazırlanması ile reşit olarak ayrılan gençlerimizin istihdam edilme sürecinde ve toplumla uyumu aşamasında gerekli olan her türlü destek ve rehberlik hizmetlerini kapsamaktadır.

Yetişkinliğe geçiş genellikle çalkantılı bir zamandır: okuldan ayrılma, meslek sahibi olma, ekonomik olarak kendi potansiyellerini yakalama, ev kurma, ebeveynlik vb. gibi hususlar her genç insanda kaygıya neden olabilmektedir. Bu kaygıların aşılması ve karşılaşılan zorlukların çözülmesi için gençlerin doğru yönlendirilmeye, yardıma ve desteğe ihtiyaç duyabilmektedirler. Çoğu genç bu desteği ailelerinden alabilmekte veya alabileceklerini bilmektedirler. Ancak ebeveyn bakımından yoksun genç insanlar çoğu zaman bu seçeneğe sahip olmayabilmektedir.

Baş edilemeyen kaygılar, öngörülmeyen zorluklar, duygusal ve mali olarak hazırlanma beceri eksikliği, bakım verenlerin vasıfsızlığı, vb. durumlar nedeniyle gençlerimiz bu dönemde daha hassas olabilmektedirler. Bununla birlikte bu hassas gençler grubunun başarması için gerekli desteğin verilmesi durumunda uygulamada olumlu sonuçlar da görülmektedir.

Bu bağlamda bağımsız hayata hazırlama, bağımsız hayata geçiş sürecinde toplum içerisinde izleme, rehberlik ve destekleme çalışmaları birbirini tamamlayan süreçlerdir.

Bu doğrultuda bağımsız yaşama hazırlık çalışmalarına **16 yaşında başlanması** beklenmektedir. **Bakılan her çocuk için grup/ev sorumlusu ya da danışmanı tarafından yetişkinliğe geçiş planlaması yapılmalıdır.** Yapılan plan Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu toplantısında istişare edilmeli ve onaylanmalıdır. Eylem planı oluşturulmasında ilimiz Bakım Sonrası Rehberlik ve İzleme birimlerinde görev yapan meslek elemanları ile iletişim içerisinde olunması gerekmektedir. Çalışmaların kapsamının her gencimizin özellikleri, bilgi, beceri ve yetenekleri göz önüne alınarak planlanması gerekmektedir.

Bakım sonrası bağımsız yaşama hazırlık programı **en az 12 hafta** olacak şekilde yapılmalıdır.

Yapılacak tüm çalışma ve planlamalarda çocuk ve gencin özelemleri, kariyer hedefleri, benlik saygısı, güven ve başkaları ile empati kurma kapasitesi, kendi sorumluluklarını üstlenme becerisi, akranları ile ilişkileri, içerisinde bulunduğu duruma uygun duyguyu gösterme, değişikliklere adapte olabilme yeteneği, stres ve zaman yönetim becerisi, kendini kontrol edebilme ve öz farkındalık düzeyinin mutlaka değerlendirilmesi gerekmektedir.

Hizmet sunumumuzda bakımdan ayrılan gençlerimize sadece Bakanlığımız tarafından bir destek ve rehberlik hizmeti sunulması beklenmemeli, gençlerimizin başka kişi ve kurumlardan destek alması sağlanmalıdır. Gönüllü sektör tarafından sunulanlar dâhil olası destek biçimleri önceden belirlenmelidir.

Bununla birlikte rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin güçlendirme yaklaşımı içerisinde yetişkinliğin sorumluluklarını üstlenmek, ihtiyaçlar oranında makul destekler şeklinde yapılandırılması ve özveri ile tüm birimlerimizin çalışmanın içerisinde yer alacak şekilde planlanması gerekmektedir.

Kuruluş bakımından ayrılan gençlerin izlenmesi ve ihtiyaç duyulan rehberlik çalışmaları için İl Müdürlüklerimiz bünyesinde 2013 yılında Bakım Sonrası Rehberlik İzleme ve Değerlendirme Komisyonları oluşturulmuştur. Söz konusu Komisyon; hayatının herhangi bir döneminde destek ve rehberlik çalışmasına ihtiyaç duyan gençler için bir destek mekanizmasıdır. Komisyon aynı zamanda 2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi kapsamında işe yerleştirilen gençlerimizin, yaşadıkları sorunların çözümüne destek sağlamak ve ihtiyaç duydukları konularda gerekli rehberlik çalışmalarını yürütmektedir.

Bu konuda, 2016/1 sayılı "Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İstihdam Hakkının Kullanımı ve Bakım Sonrası Rehberlik Hizmetleri" Genelgesi hazırlanmış ve tüm il müdürlüklerine gönderilmiştir. Genelge hükümlerine titizlikle dikkat edilerek gençlerimizin sadece istihdam edileceği yere yerleştirilmesinden öte daha kapsamlı, çok yönlü, işleyen ve erişilebilir bir destek mekanizmasının kurum bakımından ayrılan gençlerimizin hizmetine sunulması gerekmektedir.

**Gençlerin
ihtiyaçlarına göre,
gençlerle birlikte
tasarlanan bir
bağımsız hayata
geçiş süreci.**

Bu bağlamda öncelikle görev yapılan illerdeki gençlere hizmet veren bakım kuruluşları ile sık sık bir araya gelinmesi, reşit olarak ayrılmasına kısa bir süre kalmış çocuklarımızın hayata hazırlanması çalışmalarına destek olunması, gerekirse bu sürecin kuruluşlarla birlikte planlanması gerekmektedir.

Bu süreçte kuruluştan ayrıldıktan sonra karşılaşılabilecek riskler konusunda farkındalık çalışmaları yapılması, bakım sonrası hayata geçiş sürecinin gençlerle birlikte tasarlanması ve mümkün olduğunca gençlerimize destek olabilecek aile, akraba, arkadaş, rol model, mentor vb. destek olabilecek kişilerin önceden belirlenmesi, belirlenen bu kişiler ile gençlerimizin tanıştırılması unutulmamalıdır.

Yapılacak çalışmalarda gençlerimize beşeri ilişkiler, ihtiyaç duyduklarında başvurabilecekleri destek araçları, istihdam hayatı ile ilgili karşılaşılabilecek riskler, mali ve hukuksal danışmanlık desteği ve gençler arasındaki yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri ile rol model çalışmaları kapsamında farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

İzleme ve rehberlik faaliyetlerinin yüz yüze görüşme yolu ile yapılması esastır. Ancak izleme ve rehberlik faaliyetlerinde iletişimde kalmak önem arz etmektedir. Bu bağlamda ihtiyaç duyulması halinde iletişim araçları kullanılarak da yapılabilir. Bu doğrultuda telefon ve adres değişikliklerinin takip edilmesi ve mutlaka gençlerimize iletişim kurabilecekleri birimlerimizin adres ve telefon numaraları verilmelidir. Ayrıca iletişimleri alınmalı ve değişmesi durumunda bilgi vermeleri istenmelidir.

Bakım sonrası bağımsız hayata hazırlanan her çocuk ve genç ile ilgili kendi ve ailesi ile ilgili geçmiş bilgileri ve iyi anılarını canlandıracak belge ve bilgileri de (fotoğraf, video kaydı vb.) içerecek şekilde arşiv çalışması yapılması, oluşturulacak çalışma kaydının bir kopyasının istemesi halinde gence verilmesi ve bir kopyasının güvenli bir şekilde tutulması sağlanmalıdır.

Beşeri İlişkilerde Destek ve Rol Model Çalışmaları

Rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sunumu esnasında gencimizin beşeri ilişkiler yönünden de desteklenmesi, rol model olunması veya rol model, mentor, yol arkadaşı olabilecek diğer gençlerimizle dayanışmalarının sağlanması ve geliştirilmesi hususlarına da dikkat edilmesi gerekmektedir.

Sosyal hizmet modellerinden ayrılan gençlerimizin, olumlu tutum, davranış ve değerleri güçlendirmek, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklemek, toplumsal/kültürel değerleri öğrenmelerine yardımcı olmak amacıyla kendisinden önce reşit olarak kuruluş bakımından ayrılmış veya gönüllü olumlu rol model kişiler ile bir araya gelmeleri sağlanmalıdır.

Bu bağlamda gençlerimizin üzerinde önemli etkiler bırakabilecek, kendisi ile aynı deneyimleri yaşamış kuruluş bakımından ayrılmış veya gönüllü destek verebilecek rol model, mentör, yol arkadaşı olabilecek kişiler belirlenmeli, belirlenen bu kişiler gençlerimizle tanıştırılmalıdır.

Özellikle farklı kurumlarda görev yapan rol modeller belirlenmesi ve belirlenen bu kişiler ile yeni atanan gençlere görev yaptıkları kurumlar içerisinde de destek olunmalı ve kurum kültürünün aktarılması yönünde desteklenmelidir.

Göreve başladığı yerde, ihtiyaç duyabileceği güvenli bir barınma ortamı, işe başlama kaygısı, çalışacağı kurum hakkında bilgi sahibi olup olmadığı irdelenmeli ve bu sorunları gidermeye yönelik rehberlik yapılmalıdır. Bu sorunları giderecek rol model olacak kişiler ile sürekli iletişimde kalınmalı ve gerektiğinde destek alınmalıdır.

Gençlerimizin evlenmelerine, yuva kurmalarına destek olunmalıdır. Gerek görüldüğünde evlilik öncesi eğitim programlarına yönlendirilmelidir.

Bu bölüm kapsamında yapılacak çalışmalarda öncelikle sosyal hizmet modellerinden ayrılan gençlerimizin kurdukları veya içerisinde yer aldıkları sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri geliştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

Bu doğrultuda sosyal hizmet modellerinden faydalanan gençlerimiz ile periyodik olarak iftar, kahvaltı, toplantı vb. yöntemlerle bir araya gelinmesi, gençlerimizin istihdam edildiği kurumlarda karşılaştıkları sorunlar, kurumların gençlerimize yönelik genel yaklaşımları, gençlerimizin algı ve beklentileri konularında istişare toplantıları, ziyaretler vb. etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

Tüm bu çalışmalar kapsamında gençlerimize beşeri ilişkiler, yardımlaşma, dayanışma, hukuksal destek ve rol model çalışmaları kapsamında farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.

İSTİHDAM HAKKI

Kamu ve Özel Sektörde İstihdam

İstihdam insan yaşantısında önemli bir yere sahiptir. İstihdam gençlerimize zorunlu ihtiyaçların karşılanması için gerekli geliri sağlamanın yanında onların olumsuz yaşam deneyimlerinden uzak kalmaları için uygun sosyal çevre içinde bulunmaları demektir. 2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinde bu haklardan yararlanacak kişiler; “Bu Kanun veya 5395 sayılı Kanun uyarınca haklarında korunma veya bakım tedbir kararı alınmış olup fasıllı olarak geçen yararlanma süreleri dahil iki yıldan az olmamak üzere, Bakanlığımız sosyal hizmet modellerinden yararlanan çocuklardan reşit olduğu tarih itibarıyla bu hizmetlerden yararlanmaya devam edenler” olarak tanımlanmıştır.

Gençlerimiz 2828 sayılı yasa ile kendilerine verilen istihdam hakkından sadece bir kez yararlanabilir. Kamu kurum ve kuruluşlarına ait kadro ve pozisyonlara her ne surette olursa olsun yerleştirilenler istihdam hakkını kullanmış sayılır.

2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi kapsamında işe yerleşme sürecinde gençlerimize tercih edecekleri kurumlar, gidecekleri iller konusunda ayrıntılı bilgi verilmeli yol gösterilmelidir. Yapacakları tercihlerde varsa özel durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; güvenlik soruşturmasında herhangi bir sorunla karşılaşabileceği düşünülen gencimiz olması durumunda milli savunma, milli güvenlik, emniyet vb. kurumsal yapılarından dolayı hassasiyet gösteren kurumlara yönlendirilmemelidir. Tercih döneminde açıklanan tarihlerde gençlerimize ulaşarak doğru tercih yapmaları sağlanmalıdır.

Ayrıca aynı öğrenim düzeyinde birden fazla diplomaya sahip adayların, aynı anda her iki diplomalarında yazan program/alanlarına yönelik tercih yapmaları mümkün değildir. Bu durumda bulunan adayların hangi programdan tercihte bulunmak istedikleri hususunu Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bildirmesi yönünde rehberlik yapılması gerekmektedir.

E-Devlet sisteminde yapılan tercihlerin tamamlandıktan sonra mutlaka onaylanması gerekmektedir. Onay “**Tercihleri Onayla ve Bitir**” butonu ile yapılmaktadır. Onaylanmayan tercihler yerleştirme sırasında dikkate

alınmamakta olup herhangi bir mağduriyet oluşmaması için tercihlerin yapılması sürecinde özenli davranılması gerekmektedir.

Gençlerimizin özel sektörde çalıştırılmaları halinde, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81'inci maddesine göre ödenmesi gereken ve aynı Kanunun 82'nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, kısa vadeli sigorta kolları primi ve genel sağlık sigortası primi, sigortalı ve işveren hissesi primlerinin tamamı ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 49'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre ödenmesi gereken işsizlik sigortası primi, sigortalı ve işveren hissesinin tamamı sigortalının işe giriş tarihinden itibaren beş yıl süre ile Hazine tarafından karşılanır. Bu kapsamda kamuda istihdam edilemeyen gençlerimizin özel sektörde istihdamı sağlanabilmektedir.

Bu hakkın sağlıklı olarak kullanılabilmesi ve yaygınlaştırılabilmesi için illerimizde İŞKUR ile işbirliği yapılmalı, işveren veya işveren temsilcileri nezdinde farkındalık çalışmaları yapılmalı veya bu yönde yapılacak çalışmalara destek olunmalıdır.

2828 Sayılı Kanun kapsamında işe yerleştirilmelerine kadar geçen sürede gençlerin ekonomik bağımsızlıklarını sağlanması da büyük önem arz etmektedir. Bu süreçte gençlerimizin özel sektörde istihdam edilmeleri sürecinde sağlanan prim teşvikleri destekleyici bir yöntem olarak kullanılabilir. Bu anlamda işe yerleştirilmeleri sürecinde İŞKUR'un İşbaşı Eğitim Programı veya özel sektörde geçici olarak istihdam edilmeleri sağlanması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Ayrıca bilindiği üzere 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa Ek 1 inci maddesi ç bendine aşağıdaki hüküm eklenmiştir. Buna göre;

"Bu Kanunun ek 1 inci maddesi kapsamında ataması yapılan ve fiilen görevde bulunanlar kurumların kadroları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih ve öğrenim durumları itibarıyla ihraz ettikleri unvanlara atanırlar.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hak sahibi olanlardan daha önce istihdam hakkında yararlanmamış olanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içerisinde Bakanlığa başvurmaları halinde ek 1 inci maddede yer alan istihdam hakkından maddede belirtilen diğer şartları taşımaları kaydıyla yararlanabilirler."

Bu kapsamda Bakanlığımız dışındaki kurumlar ziyaret edilerek gençlerimizin unvan değişikliği süreci takip edilmelidir.

Devlet korumasında yetişmiş gençlerin kurumdan ayrıldıktan sonra herhangi bir sosyal güvencelerinin bulunmaması ya da sağlık hizmetlerine nasıl erişebilecekleri konusunda bilgi sahibi olmamaları sorun teşkil etmektedir.

Çalışma hayatına başlayana kadar geçen süre içerisinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için Genel Sağlık Sigortasına başvurmaları yönünde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına yönlendirilmelidir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarına atanmalarda çeşitli mevzuat düzenlemeleri bulunmakla birlikte özellikle "Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından" mahkûm olan gençlerimizin memnu hakların iadesi kararı alınmış olsa dahi atama işlemi yapılmamaktadır. Bu doğrultuda gençlerimizin durumlarının hassasiyetle takip edilmesi, belgelerinin kapsamlı değerlendirilmesi, diğer gençlerimizin hak kaybına neden olunmaması için rehberlik yapılması ve diğer destek mekanizmalarına yönlendirilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunması durumunda da gerekli desteklerin planlanmasında fayda bulunmaktadır. (Hangi görevin devamlı yapılmasına, hangi akıl hastalığının engel olacağına resmi sağlık kurullarından alınan raporların incelenmesi suretiyle ilgili kurumlar tarafından karar verilecektir.)

Bazı kadroların tercih edilebilmesi için kadro veya pozisyonlar için aranan diğer başvuru şartları hususunda da gençlerimize doğru rehberlik yapılması unutulmamalıdır.

Gençlerin İş Hayatına Uyumuna Yönelik Çalışmalar

Bakanlığımız tarafından korunma ve bakım altına alınan ve 2828 sayılı Kanunun Ek 1'inci maddesi gereği işe yerleşen gençlerin, görev yerlerine ve işe uyumunda yeterli donanımı sağlamak, memur olmanın kazandırdığı hakları, görev ve sorumluluklarını, göreve başlayacağı kurumun idari yapısı ve kurumun protokol düzeni hakkında bilgilendirmek amacıyla İş Hayatına Uyum Seminer Programı hazırlanmıştır. Söz konusu programın etkin bir şekilde uygulanması sağlanmalıdır. Gençlerimizin ihtiyaç duyacağı önemli

hususlar seminerde özellikle belirtilmelidir. Kamuda veya özel sektörde işe yerleşen gençlerimizin, özgüven, işe uyum, beşeri ilişkiler ve işe girdikten sonra problem çözme becerilerinin desteklenmesi gerektiği gözlenmektedir. Özellikle iş yerlerindeki algı ve damgalayıcı tutum ile kurumlara özgü farklılaşabilen işyeri disiplin kuralları gençlerin iş hayatına uyum süreçlerini zorlaştırmaktadır. Gençlerin çalıştıkları kurumlara bu konuda bilgilendirme ziyaretleri yapılması faydalı olacaktır.

İstihdam hizmetlerinden yararlandırılarak işe yerleştirilen gençlerden bazıları, işe gitmemeleri nedeniyle müstafi sayılmaktadır. Bu bireyler müstafi sayıldıktan sonra istihdam hizmetlerinden tekrar faydalanamamaktadırlar. Bu bağlamda gençlerimize, istihdam haklarını kaybetmemelerine yönelik olarak hakları ve sorumlulukları daha iyi anlatılmalıdır. İşe yerleştirmeden önce iş süreci ile ilgili gerekli bilgilendirilmeler yapılmalıdır. İşten müstafi olarak ayrıldıktan sonrasına ilişkin hukuki olarak haklarını aramaları için yönlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Kurumdan ayrıldıktan sonra istihdam hakkından yararlanan gençlerimizin kariyer planlaması doğrultusunda eğitimine devam etmek istediği takdirde işyeriyle ilgili sorunlar yaşayabilmektedirler. Yapılan işyerleri ziyaretlerinde gençlerimizin eğitimine devam etmelerinin sağlanabilmesi konusunda da destek olunmaya çalışılmalıdır.

Diğer taraftan, gençlerimiz özgeçmiş hazırlama, kariyer planlama ve iş başvuru süreçlerini yeterince bilmemektedirler. Ayrıca bütçe yönetimi gibi konularda da sıkıntılar yaşamaktadırlar. Gençlerimize gelecek planlaması konularını da kapsayacak şekilde uygulamaya dönük rehberlik hizmeti verilmelidir.

Gençlerimiz ihtiyaçları olması halinde erişebilecekleri bir sorumlunun olduğunu bilmelidirler. Yüz yüze görüşmenin mümkün olmadığı durumlarda telefon ve diğer iletişim araçları (whatsapp vb. sosyal medya) gibi güncel teknolojik iletişim yöntemleri ile temas halinde olunmalıdır.

Gençlerimize yeterli psiko-sosyal destek verilmelidir. Söz konusu destek sağlanırken sosyal hizmette güçlendirme yaklaşımı çerçevesinde bireylerin güçlü yönleri desteklenmeli, olumlu örnekler sunulmalıdır. Yılmazlık düzeyi yüksek bireylerin yaşantılarından örneklerle yeni ayrılan bireyler güçlendirilmelidir. Gençlerin hayatlarında alternatif planları oluşturmalarına yardım edilmelidir. Gençimiz kendisine değer verildiğini hissetmelidir. Olumlu dil kullanmak önemlidir.

Gençlerimiz ile yapılan görüşmelerde ve kurum ziyaretleri esnasında; gençlerimize işe yeni başlayan arkadaşlarına rehberlik yapmaları önerilmelidir.

BARINMA DESTEĞİ

Barınma ihtiyacı olan gençlerimiz Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulunun 22.05.2018 tarih ve 2018/2 sayılı kararı doğrultusunda barınma yardımından yararlandırılabilir. Bu kapsamda illerimizde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ve diğer STK'lar ile işbirliği içerisinde olunmalı, sürecin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmelidir.

Özellikle Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca kamu misafirhanesi, sosyal tesis, konukevi ya da aynı standartta bir otel ile protokol veya sözleşme yapılması konusunda çalışmalar yürütülmesi önem arz etmektedir.

Barınma yardımından yararlanacak gençimizin bilgilerinin bakım sonrası rehberlik biriminde görev yapan personelimiz tarafından vakıflara iletilmesi ve takibinin yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte bazı illerde uygulanan yerel çözümler de geliştirilebilir. Örneğin, gençlerimiz için ücretsiz kalabilecekleri evler (kullanılmayan lojmanlar gibi) bulunmaktadır. Sorumluluk almaları amacıyla bu evlerde elektrik, su, doğalgaz gibi faturaları kendilerinin karşılaması talep edilmektedir. Bu bağlamda gençlerimize işe girene kadar devletin sağladığı otel, pansiyon gibi yerlerde kalabilmesi yönünde destek sağlanabilmektedir.

SOSYAL VE EKONOMİK DESTEK HİZMETLERİ

Sosyal hizmet modellerinden ayrılan gençler ihtiyaç duyulması halinde uzun vadeli sigorta kollarına tabi bir işte istihdam edilene kadar desteklenmektedir.

Bakanlığımız Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin 6 ıncı Maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendi gereği ekonomik desteğe ihtiyaç duyanlardan;

Reşit olduktan sonra üniversiteyi kazananların eğitimi süresince,

Herhangi bir iş ve meslek edinmemiş olup desteğe ihtiyaç duyanlara 2 yıl süreye kadar,

Bir defaya mahsus desteğe ihtiyaç duyanlara ise geçici ekonomik

destek ödemesi yapılabilmektedir. Gençlerimizin il Müdürlüğü veya SHM müdürlüklerine başvurmaları halinde durumları değerlendirilmektedir.

Ayrıca aynı Yönetmeliğin 18 inci Maddesi gereğince; 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 32 nci maddesi gereği Bakanlığa ait sosyal hizmet kuruluşlarında korunma kararı devam eden kız çocuklarından evlenenlere çeyiz ihtiyaçlarını karşılamak ve bir defaya mahsus olmak üzere en yüksek Devlet memuru aylığının bir buçuk katı tutarında evlenme yardımı yapılır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu'nun 22.05.2018 tarih ve 2018/2 sayılı kararı doğrultusunda sosyal hizmet modellerinden ayrılan gençlerin zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması hususunda da destek alınabilmektedir.

SIK SORULAN SORULAR

1. Korunma kararı olan gençlere iş imkânı sağlanıyor mu?

2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi kapsamında korunma ve bakım altındayken reşit olan gençlerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarında işe yerleştirilmektedir. Bu kişilerin belirtilen şartları taşıyor olmaları gerekmektedir.

- Hakkında alınmış olan korunma/bakım tedbiri kararının reşit oluncaya kadar devam etmesi,
- Kendisinin de reşit oluncaya kadar kurum bakımı, koruyucu aile veya sosyal ekonomik destek hizmet modellerinin birisinden yararlanması,
- Korunma ve bakım altında olduğu sürenin 2 yıldan az olmaması,
- Reşit olduktan veya korunma kararı kalktıktan sonra 5 yıl içinde bu haktan yararlanmak üzere Bakanlığa başvurması gerekmektedir.

2. İki yıl ve daha fazla süre ile korunma ve bakım altında kalıp sosyal hizmet modellerinden yararlanan kişilerden, korunma kararı reşit olmadan kaldırılanlar istihdam hakkından faydalanabilir mi?

2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinde istihdam hakkından yararlanacak kişiler tanımlanırken "haklarında korunma veya bakım tedbir kararı alınmış olup fasılalı olarak geçen yararlanma süreleri dâhil iki yıldan az olmamak üzere, Bakanlığımız sosyal hizmet modellerinden (kurum bakımı, koruyucu aile, sosyal ekonomik destekle aile yanında bakım) yararlanan çocuklardan reşit olduğu tarih itibarıyla bu hizmetlerden yararlanmaya devam edenler" ifadesi yer aldığından, reşit olmadan korunma/bakım tedbiri kararı kaldırılanların istihdam hakkından yararlanmaları mümkün değildir.

3. İstihdam hakkında yararlanmak için gerekli olan iki yıllık süre hesaplanırken uzatma kararı ile geçen süre dâhil edilmekte midir?

Kanunda belirtilen fasıllı olarak korunma ve bakım altında geçen iki yıllık süre hesaplanırken korunma ve bakım tedbir kararı uzatılanların uzatma süreleri hesaplamaaya dâhil edilmektedir. Misafir onayı alınması durumunda ise bu süre hesaplamaaya dâhil edilmemektedir. Bu nedenle mutlaka reşit olduktan sonra sosyal hizmet modellerinden yararlanmaya devam eden gençlerimiz hakkında uzatma kararı alınmalıdır.

4. İstihdam hakkında kaç sefer yararlanılabilir? Yasanın değiştiği 19 Şubat 2014 tarihinden önce ayrılanların yeniden istihdam hakkında yararlanması mümkün müdür?

Kanunla tanınan istihdam hakkında bir sefer yararlanılabilir. Ancak Kanun gereği düzenleme tarihinden önce (19.02.2014) kamu kurumlarındaki görevlerinden ayrılan kişiler Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına müracaat etmeleri ve bu tarihten önce görevlerinden ayrıldıklarını belgelemeleri halinde, son kez istihdam hakkında yararlandırılabilirler.

5. Kendi imkânları ile kamu kadrolarına yerleşenlerin 2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinden yararlanma hakkı var mı?

Her ne suretle olursa olsun kamu kadrolarına yerleşen ve 19 Şubat 2014 tarihinde görevlerine devam ediyor olan kişiler, istihdam hakkını kullanmış sayılacağından tekrar Kanunla tanınan istihdam hakkında yararlanamazlar.

6. Korunma kararı reşit olarak sona eren gençlerin istihdam hakkında yararlanması için ne yapması gerekir?

Korunma kararı reşit olarak sona eren ve Kanunda belirtilen şartları taşıyan gençlerimizin istihdam hakkında yararlanabilmeleri için en son ayrıldıkları kuruluş idaresine dilekçe ile başvurup; Form A Belgelerinin düzenlenmesini talep etmeleri gerekir.

7. Korunma kararı reşit olarak sona eren gençlerimizin istihdam hakkında yararlanabilmeleri için düzenlenmesi gereken Form A Belgesinin düzenlenmesini talep etmeleri için başvuru süresi ne kadardır?

Kanunla tanınan istihdam hakkından yararlanmak isteyen gençlerimizin Form A Belgelerinin düzenlenmesini talep etmeleri için başvuru süresi korunma/bakım tedbiri kararının kaldırıldığı gün başlayıp, beşinci yılın sonunda sona ermektedir.

8. Korunma kararı sona erdikten sonra eğitim durumu değişen gençlerimizden istihdam hakkından henüz yararlanmamış olanların ne yapması gerekir?

Kanunla tanınan istihdam hakkından yararlanmak için Form A Belgesi düzenlenmiş olan gençlerimizin, istihdamı gerçekleşmeden eğitim durumlarında bir değişiklik olması durumunda diplomalarının onaylı bir örneği ile Form A Belgesini düzenleyen kuruluş idaresine ya da bağlı olduğu Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne müracaat etmeleri gerekir.

9. Form A Belgesi düzenlenen gençlerimiz tercih döneminde tercih yapmamaları halinde istihdam hakları sona ermekte midir?

Kanunla tanınan istihdam hakkından yararlanan gençlerimiz tercih döneminde tercih yapmamaları durumunda istihdam hakkı sona ermemektedir. Bir sonraki tercih döneminde tercih yapabilirler.

10. Tercih yaptığı kuruma yerleşen gençlerimiz işe başlamazsa istihdam hakları sona ermekte midir?

Kanunla tanınan istihdam hakkından yararlanacak gençlerimiz, tercih yaptıkları kuruma yerleştirilseler bile, atamaları gerçekleştirilmediği sürece istihdam hakları sona ermemektedir.

11. Özel sektörde çalışan gençlerimiz için sunulan prim teşvikinden yararlanmaları için kimin nereye müracaat etmesi gerekir?

Kanunla tanınan istihdam hakkından yararlanabilecek durumda olan gençlerimizin özel sektörde çalıştırılmaları halinde prim teşviki verilmektedir. Prim teşvikinden yararlanmak için işverenin bağlı olduğu SGK İl Müdürlüğüne müracaat etmesi gerekmektedir.

12. Gençlerimizin özel sektör prim teşvikinden yararlanmaları, 2828 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesi ile tanınan istihdam hakkında yararlanmasına engel teşkil etmekte midir?

Kanunla tanınan istihdam hakkında yararlanacak olan gençlerimizin, özel sektörde çalışıp prim teşvikinden yararlanmaları, kamudaki istihdam haklarını kullanmalarına engel teşkil etmemektedir.

13. Korunma kararı reşit olarak sona eren gençlerimizin istihdam hakkında yararlanıncaya kadar özel sektörde sigortalı olarak çalışmaları, istihdam hakkında yararlanmalarını engeller mi?

Kanunla tanınan istihdam hakkında yararlanacak olan gençlerimizin, istihdam edilinceye kadar özel sektörde sigortalı olarak çalışmaları istihdam hakkında yararlanmalarına engel teşkil etmemektedir.

14. İstihdam hakkında yararlanarak kamu kurumlarına yerleşen gençlerimizin görevde yükselme, tayin ve yer değişikliği konularında 2828 sayılı Kanundan doğan bir ayrıcalıkları bulunmakta mıdır?

Kanunla tanınan istihdam hakkında yararlanarak kamu kurumlarına yerleşen gençlerimiz, yerleştikleri kurumun mevzuatına tabidirler. Bu nedenle tayin ve yer değişikliği hususunda çalıştıkları kurumun atama ve yer değişikliği mevzuatı doğrultusunda hareket etmeleri gerekmektedir. Ayrıca çalıştıkları kurumun disiplin yönetmeliğine uymaları gerekmektedir. Gençlerimiz için bu hususlarda tanınmış bir ayrıcalık bulunmamaktadır.

DESTEK DÖKÜMAN

Bu rehber doğrultusunda yapılan çalışmalar esnasında Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğinde Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından eğitim yayını olarak hazırlanan dokümanlardan yararlanılabilir.

Gençler İçin Yaşam Becerileri-1

Gençler İçin Yaşam Becerileri-2

Gençler İçin Çalışma Hayatı ve Hukuk

Dokümanı elektronik olarak indirmek için lütfen www.aep.gov.tr adresine gidin.

ÇOCUK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ